MPGZD2019090906550053

GZD 09.09.2019 0053

GZD mail griffie

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
6 september 2019
Kenmerk
TLE/U201900700
Lbr. 19/066
Telefoon
070 373 84 68
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Nieuwe afspraken Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022

Samenvatting

Naar aanleiding van de uitkomst van een tussentijdse evaluatie van de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022, worden nieuwe afspraken voorgesteld. Nieuwe afspraken waarmee we het systeem voor inzameling en verwerking van kunststof verpakkingsafval vereenvoudigen, verduidelijken én verbeteren.
De voorgestelde nieuwe afspraken vervangen voor een deel de huidige afspraken binnen de raamovereenkomstperiode en bieden tegelijkertijd een perspectief voor de langere termijn.

Het nieuwe en volledige pakket aan afspraken wordt naar verwachting op 31 oktober a.s. behandeld door het VNG bestuur. Afhankelijk van de uitkomst worden de afspraken vervolgens ter instemming voorgelegd aan de Buitengewone Algemene Ledenvergadering (BALV) op 29 november 2019.

Deze ledenbrief geeft een eerste inzicht in het totaalpakket aan voorgestelde afspraken, het tot nu toe gerealiseerde onderhandelingsresultaat en de concrete afspraken over de afrekening van 2017, 2018 en 2019.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
6 september 2019
Kenmerk
TLE/U201900700
Lbr. 19/066
Telefoonnummer
0703738468
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Nieuwe afspraken Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022

Geacht college en gemeenteraad,

Graag informeer ik u over nieuwe afspraken die zijn voorgesteld in het kader van de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 en de afrekening van de jaren 2017, 2018 en 2019. Nieuwe afspraken waarmee we het systeem voor inzameling en verwerking van kunststof verpakkingsafval vereenvoudigen, verduidelijken én verbeteren.
Vanwege de gewenste helderheid over de afrekening en om gemeenten voldoende tijd te geven een zorgvuldige keuze te maken volgend uit de nieuwe afspraken, heeft de VNG besloten om u op dit moment te informeren.

Proces

In het voorjaar van 2018 is de Raamovereenkomst Verpakkingen tussentijds geëvalueerd, waarbij vooral knelpunten zijn geïnventariseerd binnen de kunststofketen. De inventarisatie heeft ertoe geleid dat de drie raamovereenkomstpartijen (Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat, Afvalfonds Verpakkingen en VNG) afspraken hebben gemaakt over aanpassing van de huidige afspraken en een doorkijk hebben gemaakt voor de periode daarna.

Gemeenten hebben via verschillende (B)ALV moties[1] verzocht om maatregelen te nemen die het sluiten van de kunststof verpakkingsketen bevorderen. In de ledenbrief van 19 december 2018[2] bent u geïnformeerd over de voortgang van de gesprekken voor het maken van nieuwe afspraken rondom de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022.
De VNG commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu (EKEM) heeft op hoofdlijnen ingestemd met de voorstellen (14 maart 2019) en is op 16 mei 2019, onder voorbehoud van de uitwerking van drie aanvullende wensen[3], akkoord gegaan met de voorgestelde afspraken.

---

[1] https://vng.nl/files/vng/brieven/2017/attachments/6._motie_raamovereenkomst_verpakkingen_van_6_gemeeenten_wo_lopik.pdf

[2] https://vng.nl/files/vng/brieven/2019/20190107_ledenbrief_voortgang-afspraken-raamovereenkomst-verpakkingen-2013-2022.pdf

[3] Er wordt verduidelijking en inzicht gegeven in de nieuw te maken afspraken over nascheiding, de uitwerking van het voorstel om de kunststof verpakkingsketen te verduurzamen en de op handen zijnde samenwerking tussen het Afvalfonds en de combinatie Midwaste/HVC (RKN)

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

De voorgestelde nieuwe afspraken vervangen voor een deel de huidige afspraken binnen de raamovereenkomstperiode en bieden tegelijkertijd een perspectief voor de langere termijn. Dit betekent dat er een aanvullend juridisch kader wordt opgesteld ten aanzien van de bestaande duur van de overeenkomst en voor de periode daarna. Met het Afvalfonds Verpakkingen is afgesproken om ook vanaf 2023 samen te werken. Zekerheid over de werkwijze na 2022 is noodzakelijk om te kunnen blijven investeren in het sluitend krijgen van de verpakkingsketen.
Het nieuwe en volledige pakket aan afspraken wordt naar verwachting op 31 oktober a.s. behandeld door het VNG bestuur. Afhankelijk van de uitkomst worden de afspraken vervolgens ter instemming voorgelegd aan de Buitengewone Algemene Ledenvergadering (BALV) op 29 november 2019.

Deze ledenbrief geeft een eerste inzicht in het totaalpakket aan voorgestelde afspraken, het tot nu toe gerealiseerde onderhandelingsresultaat en de concrete afspraken over de afrekening van 2017, 2018 en 2019.

Afronding van 2017, 2018 en 2019
Allereerst zijn er afspraken gemaakt over de afwikkeling van de jaren 2017, 2018 en 2019, inclusief een oplossing voor de PET-tray problematiek.
De belangrijkste uitkomsten samengevat:

- Ketenvergoeding 2017, 2018 en 2019 blijft gehandhaafd conform het niveau van de oorspronkelijk gepubliceerde vergoedingen (2017: € 756,-, 2018: € 712,- en 2019: € 656,-)
- Gemeenten ontvangen een vergoeding voor verwerking van kunststofresidu na sortering (maximum van 25%)
- Er wordt een correctie toegepast voor het aandeel kunststof niet-verpakkingen op de ketenvergoeding (-/- 4,5%)
- De kwaliteitscontrole en beoordeling van kunststof en drankenkartons wordt uitgevoerd conform het Uitvoerings- en Monitoringsprotocol (UMP).
- Er komt een vergoeding beschikbaar voor ingezamelde en uitgesorteerde PET-trays, die afhankelijk is van periode van productie en gekozen verwerkingsoptie

Toelichting financiële afwikkeling
Een uitgebreidere toelichting op de financiële afwikkeling van de genoemde jaren, wordt verschaft via een brief die u in september ontvangt van Nedvang. Hierbij ontvangt u ook informatie over de verwerking en vergoeding van PET-trays. Het Afvalfonds Verpakkingen verwacht dat de recyclingcapaciteit vooralsnog onvoldoende blijft voor de verwerking van PET-trays. Om deze reden hebben de VNG en het Afvalfonds Verpakkingen werkbare afspraken gemaakt over de wijze van verwerking en vergoeding van balen PET-trays. Kern van de afspraken is dat het Afvalfonds Verpakkingen de kosten voor verwerking draagt en dat gemeenten een deel van de ketenvergoeding ontvangen ter dekking van hun inzamel- en sorteerkosten.

Aanpassingen in de Raamovereenkomst Verpakkingen
De voorstellen voor nieuwe afspraken zijn tot stand gekomen via input van gemeenten, publieke afvalbedrijven en de NVRD. De VNG Commissie EKEM heeft daar vervolgens mee ingestemd. Daarbij is de eerder vastgestelde VNG inzet leidend geweest:

1. Verhoging van de recyclingdoelstelling voor kunststof verpakkingen
2. Verduurzaming van verpakkingen die op de markt komen (recyclebare verpakkingen en toepassing van recyclaat in verpakkingen)
3. Afspraken voor de langere termijn om keten te sluiten tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten met een zo hoog mogelijk milieurendement.
4. Effectieve maatregelen voor de bestrijding van zwerfafval

De voorgestelde nieuwe afspraken zien er als volgt uit:

Oprichting Platform Ketenoptimalisatie
Het Afvalfonds Verpakkingen heeft samen met de VNG het Platform Ketenoptimalisatie opgericht. Dit is een overlegorgaan waar het Afvalfonds en de VNG sneller afspraken kunnen maken om knelpunten in de uitvoering op te lossen of om sneller in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen, die bijvoorbeeld meer of betere recycling mogelijk maken.

Verdeling verantwoordelijkheden
Een gemeente kan een keuze maken in haar rol en mate van betrokkenheid die het beste bij haar past. Daarvoor wordt de verdeling van verantwoordelijkheden (tussen het verpakkende bedrijfsleven en gemeenten) beter vastgelegd. Er wordt een knip gemaakt tussen inzameling en de processtappen daarna (post-collection en vermarkting).

Het leidt tot een model met drie mogelijkheden, waarvoor een gemeente vanaf 1 januari 2020 kan kiezen:

a) Een gemeente draagt zorg voor de inzameling en draagt het materiaal daarna over aan het Afvalfonds Verpakkingen (VPKT). Gemeenten worden geïnformeerd over de resultaten van het sorteer- en recyclingsproces van het ingezamelde materiaal.

b) Een gemeente verzorgt de inzameling, post-collection (incl. sortering) en vermarkting, maar draagt de uitvoering van de post-collection en vermarkting over aan een (bestaand) gemeentelijk samenwerkingsverband of een organisatie, die afspraken maakt met het Afvalfonds Verpakkingen. Deze gemeenten ontvangen direct een inzamelvergoeding. De afrekening van de processtappen daarna geschiedt rechtstreeks tussen het samenwerkingsverband of organisatie en het Afvalfonds Verpakkingen. Gemeenten blijven in dit model betrokken tot de recycling van het ingezamelde materiaal.

c) Een gemeente behoudt de huidige ketenregierol tot maximaal het einde van de Raamovereenkomst (2023) en wordt door haar contractpartner(s) geïnformeerd over de verwerking en het verwerkingsproces van het ingezamelde materiaal. Daarna wordt overgestapt op model a of b.

Duidelijkheid inzameling Plastic, Metaal en Drankenkartons (PMD)
Wat mag en kan nu wel of niet in de bak of zak?
Door in de nieuwe afspraken te werken met een landelijk uniform acceptatieprotocol willen we meer duidelijkheid creëren voor gemeenten en hun inwoners. De inzameling van de combinatie PMD wordt bovendien het algemene uitgangspunt. Het voorkomen van stoorstromen (bijvoorbeeld volle vlapakken) die het proces van sorteren en recyclen negatief beïnvloeden, wordt daarbij de belangrijkste boodschap.
De verwachting is dat dit de uitlegbaarheid aan inwoners ten goede komt en de daadwerkelijke recycling naar een hoger plan kan worden getild.

Nieuwe systematiek kostenvergoedingen vanaf 2020
De vergoedingsafspraken voor de periode vanaf 2020 en verder, worden gebaseerd op een nieuwe systematiek. Tot nu toe ontvangen gemeenten één ketenvergoeding voor de kosten van inzameling tot aan de recycling. Vanwege de vele schakels tussen deze stappen, leidde dit regelmatig tot onduidelijkheid en vertraging bij het verstrekken van de juiste kostenvergoeding. De nieuwe systematiek maakt onderscheid tussen een inzamelvergoeding en een vergoeding voor sortering tot recycling (het zogenoemde 'post-collection' deel) en vermarkting. Over de hoogte van de inzamelvergoeding PMD is een afspraak gemaakt.
De ketenvergoeding voor 2020 blijft op het niveau van 2019, waarbij de voor 2019 gemaakte afspraken worden gevolgd. In de bijlage treft u een toelichting aan.

De inzamelvergoeding ontvangt een gemeente voor de aangeleverde hoeveelheid bij het overslagstation. De kosten van post-collection en vermarkting worden apart afgerekend tussen het Afvalfonds Verpakkingen en de samenwerkingsverbanden of organisaties die voor dat deel verantwoordelijk worden. Een voordeel voor gemeenten is dat er sneller inzicht en minder risico en onzekerheid gaat ontstaan over de dekking van de kosten voor inzameling. Tegelijkertijd beoogt de voorgestelde systematiek meer duidelijkheid te verschaffen over de opbouw van de vergoeding en de materiaalstromen die voor vergoeding in aanmerking komen. Een belangrijk nieuw uitgangspunt is dat al het ingezamelde verpakkingsmateriaal wordt vergoed (dus ook metalen verpakkingen en verpakkingen die niet-recyclebaar zijn). Voor het aandeel kunststof niet-verpakkingen wordt een correctie toegepast.
Aanvullend op de voorgestelde inzamelvergoeding voor PMD, wordt gewerkt aan een passend en transparant vergoedingssysteem voor gemeenten die nascheiden.

Recyclingsdoelstelling
De inzet van de VNG om de wettelijke recyclingdoelstelling voor kunststof verpakkingen te verhogen, strookt met de aanscherping van doelstelling vanuit de EU. Door verplaatsing van het meetpunt wordt automatisch een grotere inspanning van het verpakkend bedrijfsleven vereist, omdat er pas sprake is van recycling op het moment dat het materiaal daadwerkelijk is gerecycled i.p.v. op het moment dat het wordt aangeboden ter recycling. Het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat werkt momenteel aan de uitwerking van deze nieuwe EU doelstelling.

Zwerfafval
De bestrijding van zwerfafval is in de huidige Raamovereenkomst Verpakkingen verweven met de afspraken over de inzameling van verpakkingsafval en de bijbehorende invulling van producentenverantwoordelijkheid. De afgelopen jaren hebben gemeenten gevraagd om uitbreiding van het statiegeldsysteem naar plastic flesjes en blikjes. De VNG commissie EKEM heeft in dat kader besloten om separaat afspraken te maken over een langjarige aanpak van de zwerfafvalproblematiek, waarbij de zwerfafvalvergoeding vanuit het Afvalfonds Verpakkingen wordt gecontinueerd. De inzet van de VNG op uitbreiding van het huidige statiegeldsysteem blijft gehandhaafd.

Op de hoogte blijven
Momenteel worden bovenstaande afspraken verder uitgewerkt. De voorgestelde nieuwe afspraken worden aan gemeenten toegelicht tijdens twee bijeenkomsten die door de NVRD en VNG worden georganiseerd. Het Afvalfonds Verpakkingen zal samen met Nedvang ook aanwezig zijn om vragen te beantwoorden.
De informatiebijeenkomsten vinden plaats op 25 september (Utrecht) en 3 oktober 2019 (Zwolle). Hiervoor ontvangt u begin september een aparte uitnodiging met het programma.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur

Bijlage

Inzamelvergoeding voor 2020

Voor de inzamelkosten van PMD is een vergoeding tot stand gekomen van € 261,- per ton. Deze is gebaseerd op een geactualiseerd kostenonderzoek van PWC.
Deze vergoeding geldt voor de ingezamelde en aangeleverde stromen P, M en D. Dit betekent een afwijkende berekening voor vergoeding van de inzamelkosten, ten opzichte van de huidige systematiek. Deze € 261,- kan niet op dezelfde manier vergeleken worden met de vergoedingen in voorafgaande jaren.
Allereerst is de huidige ketenvergoeding een vergoeding voor inzamelen, sorteren en vermarkten. De inzamelvergoeding heeft alleen betrekking op vergoeding van de kosten voor het inzamelen.
Ten tweede zijn de hoeveelheden (tonnen) in het oude en nieuwe systeem niet te vergelijken.
Kenmerkend voor de nieuw berekende inzamelvergoeding, is dat de hoogte van de vergoeding niet meer gebaseerd wordt op de uiteindelijke hoeveelheid voor recycling aangeboden kunststof.
Tot slot gelden de volgende uitgangspunten:

- De kosten voor de inzameling van de stromen M (metaal/blik) en D (drankenkartons) worden vergoed.
- De kosten voor de inzameling van alle verpakkingen worden vergoed. Dus ook de kosten voor de inzameling van niet-recyclebare verpakkingen.
- Een aandeel kunststof niet-verpakkingen van 4% wordt vergoed
- Een aandeel stoorstoffen van 15% wordt vergoed
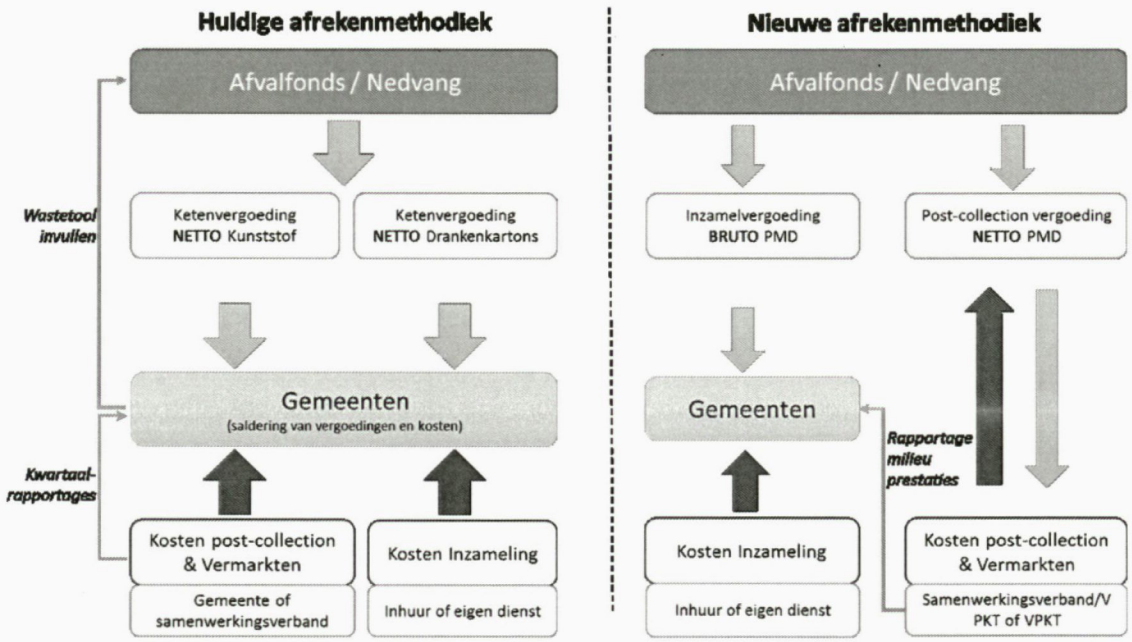
In gezamenlijkheid is afgesproken om in 2020 weer onderzoek te doen naar de inzamelkosten. Dit onderzoek zal vierjaarlijks worden herhaald, met een jaarlijkse update. Bij ingrijpende beleidswijzigingen of aanpassingen van rijksregelgeving kan er besloten worden om dat vierjaarlijks onderzoek te vervroegen.